

Совет Эвилелинде

Фото В. Георгиевтия. СЭТА-ның фототраншезы

(181A).

4010 B. 183

Чедийшкннрн улам быжыглаар болгаш четпестерн узуткаар

Бай-Хаак районундун комбинатынын ажилчылары болгаш албан-ажаакчылары СЭКП-ниң XX съездинин шийтпирлеринге улам сорул кирген ажылдап турарлар. Олар алдыгы беш чылдың бирги чылы — 1956 чылдың бүдүрүлгө планын хуусаа бетинде күөсөдир дээш социалисттик чарышка сырый каттышканнар. Комбинат бо чылдың бирги кварталында продукциянын нийти планын 115,4 хуу күөсөткөн. Ында продукция бүдүрүп үндүреринин темпин март айда онза бөлгөн.

Сөөлү үдө комбинаттың пестеринде күш-ажылдың организастыг байдалы экижээп. Квартал иштинде март беткелинин планын 148,3 хуу, мебель кымылгарынын планын 232,5 хуу, дарганаар чехтин — 130 хуу, сапог даараар чехтин — 147 хуу күөсөткөн. Ол болза, чурт үзетпиринде күш-ажылдың бүдүрүлгөсүнүн белгиленини, ажил хүннерин чөптүгү ажылгаанын түнелде болгон. Чүгө март айда март беткели 332 хуу, сапог даараар чехтин кымылгар планы 216,6 хуу күөсөткөн болгаш продукциянын шынары дыка экижээп.

Комбинаттың ажилын экижидер дээш мартта партия өгө организастыг улам-на оперативтиг ажылдап турар алпарган. Парторганизация бүдүрүлгө үзөткөсүнүн ханы кирип, ону тодаргай уауруп турар болу берген. Коммунистерин күжүгү бүдүрүлгө үзөткөсүнүн аайы-биле таарыштыр тургускан. Олар ажилчылар ортузунга масса-политиктиг ажылды чорудуп, социалисттик чарышты организастап турарлар.

Коммунистерден пиараманга болгаш дилг материалдарынын белеткелинин үзөткөсүндө эш Сергеев, март беткелинин үзөткөсүндө эш Коломисов, автотранспорт ажылгаанын үзөткөсүндө эш Чудинов ажылдап турар. Парторганизациянын секретары эш Попов боу чазылыга болгаш бөтөлгө дөхтеринин ажилын харылап турар.

Коммунистерин күжүгү бүдүрүлгө үзөткөсүнүн аайы-биле таарыштыр, тургускан чорук ажил-херектин байдалын эки билип ап турарында, четпестерни чогутур үзөткөсүндө уауткаарында, ажилчин бүдүрүлгө болгаш чех бүдүрүлгө практиктиг дуза көргүзөринге уауг ужуз-дузалыг болуп турар.

Партия организастыг чехтер аайы-биле социалисттик чарыштын түнеленин ай санында үндүрүп, чарыштын муракчыларын хүндүлө болгаш көргүзүп самбыраарында илердеп, хана солунга бижики келген. Оон ийай агитаторлар боттарының беседаларында муракчыларын ажилын дүрүлгөсүн калбаа-биле байдып, ону бүгү нийтинин болуур дээш ажылдап турарлар. Ол болза коллективте жектигүннеринин нийти иштелини көдүреринге, хождуп турарларын муракчыларын дөңсөөгө чедиреринге уауг дузалыг болгон.

Коллективте жектигүннеринин мурунга боттарынын эки ажилы-биле уауг хүндүлөдү чедир алганынын саны дыка хей. Эш Афанасьев ол комбинаттың түргүстүгүсүнүн баштайгы хүннеринин

ден бээр-ле эки ажылдап, ай бүрүгүндө ажил норманын 120 — 150 хуу күөсөдир келген. Дарган эш Чернышев, чазыкчылар Андреев, Артемьев олар комбинаттын доктаамал муракчылары болуп турарлар. Даарагылы кымылгарын шынарын эш Горбачевскийнин бригадасы онза экижипкен. Чиг-этти болгаш материалдарын сөөртүрүп норманын чозаачылар Чудинов, Гильдибрант олар үргүчү ажил күөсөдир турар болу бергенер.

Бо чылдың эгезинде комбинат областың чурт үзетпиринин эргелегин дамчыттыр ыш сөөртүр «КД-12» деп тракторну алган. Ол, үрелик машина болган, Коллективте ону болуңу күжү-биле септеп алган болгаш ам бекке бүдүрүлгөсүнүн-биле ажилдап турар. Тракторист эш Аверин ажил норманын үргүчү ажил күөсөдир келген.

Партия организастыг бүдүрүлгө комсомол организастыгын ролон көдүрүп турар. Чоокта чаа муракчы комсомолчуларын аразындан эш Чудиновту СЭКП жектигүнүн кандалында хүлөп алган. Эш Чудинов ам комсомол организастыгын секретарында ажилдап турар. Комсомолчуларын аразында Ш. Монгуш, Артемьев, Андреев олар ышкыш еске-дээ муракчыларын саны ескен.

Партия организастыг болгаш дирекция чери хей күш негеттерин ажилдарын механизастыгыч уауг кичээлгеини салып турар. Ыш эштеп кымыр чехте мартта үтүзөр, хойгазар, чазаар, хүрөөлөр станоктар түргүстүгүсүн. Комбинатта «П-75» деп чаа доккомобиль, шит болгаш генератор бар. Ындыг доккомобиль тургусаны кол үзөткөсүндө ажилды механизастаар арганы хандырар. Комбинат чоокта чаа база бир күчүлүг пиараманы алган. Ону ам улаас ажылгаа кирир. Бо чылдан дарганаар болгаш чазанар чехтерин улауткаарында, түүбү кымылгарын механизастаары планда көдүрүпкен.

Комбинат 25 километр күштүг доккомобиль, пиараманы болгаш чазанында чехтин станоктарын шикчидеринге ажилдап турар. Оон ийай тараа дөңсөөн ажилдадып турар. Бүдүрүлгөсүн ол үзөткөсүндө хей орулганы комбинат ал турар.

Иччала-дээ комбинаттың болгаш март парторганизациянын ажилында четпестер ам-дээ барын айтыр чутула. Чүг-дээр, ажилчылар ортузунда агитас-массалыг ажылдар бүдүрүлгөсүн сорулаарында хоорук байдалыг чоруп турар. Комбинат бүдүрүлгөсүн ассортмент талааны биле күөсөтпейн келген. Маманга мартта агитаторларын херексөөдөрүн, доккомобиль кымылгарын планнары күөсөткөн. Чазанында чехтин бүдүрүп үндүрүп турар продукциянын шынары ам-дээ чазыс болушаан турар.

Комбинаттың ажилынын чедийшкннрн быжылгашында ажилчы чонларын херексөө чүдүлгөсүн бүдүреринин планнары күөсөдир, оон шынарын бүтүлө хемчегер-биле экижидер дээш демисел күөсөдир — партия организастыгын чутула сорулаан.

С. ТУШКОВ.

Чер болгандан

Кызы хоорайнын культура болгаш ажилында партиянын коллектив партия май бирде ажилдар дээш белеткел ажилын чорутуп турар. Парте кире экижип болгаш мартта калбачарын септегезин доккомобиль буудан. Сут улауткаар ажилында үзүттер онгарларда көүрүткел кылган. Партия төп шөлүндө күдүг касык, күдүгтан чехтер тарыыр чехтерге хоолдар шөйгөн, оон-биле чехтер сут-биле хандыртынар. Партия экинчиден тәнек шөлүгө чедир орутку ас-фалтылар.

Кинохроника залында областың А. С. Пушкин аттыг библиотеканың салыры турар. Залдың септегезин кылып, кышалап турар. Партия төп шөлүндө 1956—1960 чылдарда СССР-ниң улаас ажил-агыйынын жектигүннерин талааны биле СЭКП-ниң XX съездинин Директиваларын кол-дол көргүзүлгөсүн болгаш областың ажил-агый болгаш культура түргүстүгүсүнүн планынын көргүзүлгө санварынын диаграммалары делгеттер.

Карусельден болгаш чайтанышкындан алында бо чайың «Маска», «Буга», «Ужар экижидер» болгаш еске-дээ ону чүдүлгө түргүстүрар. Чайыг кинохотер, нотаан театр, лектория, сөөк ойнаарынын залы, хей-ийтинин чөмөлөгө чехтери болгаш салды четкелери, спорт шөлдери май бирден эгелеп ажилдаар.

Хову-Асынын анык үзетпиринин коллектив алдыгы беш чылдың баштайгы чылы — 1956 чылдың бүдүрүлгө программанын хуусаа бетинде күөсөдир сорула-биле социалисттик чарышты калбартып бирги кварталдың бүдүрүлгө планын чедийшкннрн күөсөткөн.

Бүдүрүлгөсүн сорула талаанында бир үзөткөсүндө белеткел ажил хайнымын-кымын чоруп турар. Механиктиг сазыра ажилдап турар эштер Ириевти, Зайцев, Мамытин ажил норманын 150—210 хуу чедир турарлар. Бүдүрүлгөсүн автомашына паркы кварталда тонна-ажылмет планын 130 хуу күөсөткөн. Чолаачылар эштер Микеев, Дрихов, Репин болгаш ескелер-дээ кварталда дыка хей кылар, чар материалдарын калбартып турар. Тутук материалы белеткел талааны-биле

коллектив планын күөсөткөн. 7 муң кубометр мартта белеткел, сөөртүлгөсүн эгелеп. Эгелесте көүрүгү тулуун эгелеп болгаш 5—3 аал ишти чурттаа 2 бакыннын тулуун доокуп турар. Тутук ажилында эштер Кас-оол, Гордеев, Хүрмүз, Шенников, Скрабин, Верекин олар ажилдап, кымыр күлүг норманын хүн-бүрү 160—200 хуу чедир күөсөдир турарлар.

Анык бүдүрүлгөсүн коллектив апрель айында бүдүрүлгө сорулаарын беш хоңу бурунгаар боттандырар дээш май мурунун социалисттик чарышын улам-на калбартып турар.

Бни-Хем районундун Кочетов аттыг көдө ажил-агый артелинин тутук бригадасы планда көдүрүлгө 2100 кубометр тутук мартта кезип белеткел, 1800 кубометрнин тутук үзөткөсүнүн аяккап дүжүргөн. Инекке дөрт өрөз, 100 баш бызаалар кире калбачарын, малчылар чурттаа 4 бакыннын, уругтар аякыннын, тараз курамын, 600 азыг тонна тараз уруг салдыгы мартта улар чехтеринде чедир алган тулуун эгелеп берген.

Алдыгы беш чыл планынын талааны биле СЭКП-ниң XX съездинин Директиваларын колхозчу тутукчулар өөренишпаан, 1956 чылда колхозтун бүдүрүлгөсүн көдүргөн тутукчуларын хуусаа бетинде күөсөдир дээш, социалисттик чарышты белеткен хүлээлгелерин алган ажилдап турарлар.

Чурт иштинин малынын уксаанын экижидер талааны-биле өвүр районун «Коммунист орук» колхозунун малчыларын хемчегерин ап турар. Эрткен чылын хойну меринос, инвести симменталь, чыгынын дон болгаш оров уксааны бүдүрүлгөсүн аяккап берген. Колхоз ам экижипкен уксааны чаш мал төдөдир ап эгелеп.

Сут-бараан фермаында бо чылдын бызаалар инектерден 24 симменталь бызаалар, эш Оолаканын хойларында 135 меринос хураганнар алдыган. Партиянын XX съездинин Директиваларын өөренип көргөн, эш Оолак болгаш быжылгашаан хоңу 1959 чылда чедир чиге-варын дүжүгү уксааны кымыр эстүрерин болгаш 1960 чылда хой бүрүгүндө 3 кг дүк алырын хүлөткөн.

Колхоз тудуу

Хуусаа бетинде күөсөдир дээш

Бай-Тайга районун «Мурнакчы» колхозунун тутук бригадасы 1956 чылда колхозтун тулу талааны-биле планын хуусаа бетинде күөсөдир дээш күженишкннрн ажилдап турар.

Бригадада 35 аят, 15 шары быжылгаштыган. 3338 кубометр мартта, 300 кубометр дашты белеткел, 940 чулукту, 87 кубометр дашты тудуу шөлүндө дүжүргөн.

Колхоз бо чылын хову турлааларында, фермаларга, кыштагаларга чурттаага бакыннын болгаш мал калбачарын немей турар. Ам 23 чурттаага бакыннын тутуун чоруда берген. Маманга чаш төдүнүн 12 калбачарын, оон иштинде бир-экинине-ле 300 баш анал, хураган кьер 4 калбачарын тулуун доккомобиль ажилдап кириген.

Н. ОЛЧЕЙ.

Өвүр районунд колхозтарында

Өвүр районунд колхозтары бо чылдың тулу материалы белеткелеринин ажилын организастыг чорутуп турар. «Торгалыг» колхоз 330 кубометр мартта планда ажил белеткел болгаш тулу шөлдөрүндө 1652 кубометрнин сөөртүп чедирген.

Бригада тулу шөлүндө клуб, электростанция тулуунда мартта материалын база белеткел. Чурттаалыг дөрт бакыннын тулу, бир бакыннын тулуун доккомобиль.

«Бымыл ту», «Коммунист орук» көдө ажил-агый артели бо чылдың тулуун херексөө иш белеткеленин планын ажил күөсөткөн. «К-чалы ту» колхоз тулу шөлүндө бир муң азыг кубометр мартта сөөртүп алган.

Бо колхозтар ийи клубту, чурттаалыг 6 бакыннын тулу, иштинин малында эки шынары ийи калбачарын туткан.

Д. ШАГДЫР.

Тудуг ыяштарын сөөртүрүңчө кичээлгей салыр

Кызы районунд Сталин аттыг болгаш «Х улуг хураа» колхозтары бо чылдын чурттаалыг чөдөр ажил бакыннын, иштинин малын калбачарын, тараз скалдарын, фермаларда малчылар чурттаар бакыннын болгаш еске-дээ тулуларын кымыр.

Четир хемчегер тулу мартта белеткелерин өй-шаанда чоруткан. Сталин аттыг колхозтун тутук бригадасы Ортаа-Хемден 1500 чулукту, Тойлук бакындын ийи чүг кубометр мартта кескен, машина орунда сөөртүп үндүргөн. «Х улуг хураа» колхозтун тутук бригадасынын бир бөлүгү Чиге-Вай тайгалында кескен бир муң кубометр мартта алды чүг кубометр машина орунда үндүргөн. Ындыг болза-дээ ол белеткеленин ыштарын тулу шөлдөрүн сөөртүп дугайында колхозтарын баштаар чехтери чогутур үзөткөсүн албаны-биле март сөөртүлгөсүн көчүтүп келген.

Черег чече-дээ хей мартта кезип калза, бир өвөс оларын тулу шөлүгө чедир күлө болза, оон азыг чече чок, тулу дөмөй-ле чоруткан деп чүвени колхозтарын баштаар чехтери билер ужурут.

Н. ОЙДУП-ООЛ.

Хүлээлге күөсөпсинген

СЭКП-ниң XX съездинин төөгүлү шийтпирлерин амылралга боттандырар сорулганы салгыш типографиянын коллектив социалисттик чарышты калбарткан.

Алдыгы беш чылдың баштайгы чылы — 1956 чылдың бирги кварталында нийти продукция бүдүреринин онаалгазы 108,8 хуу, бараанын продукциянын — 110,3 хуу күөсөткөн. Продукциянын бот-үзөткөсүн планга улау 8,3 хуу чигетпешпаан, күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн 9,1 хуу белеткен.

Эш Бражниковтун ууртканы парлаар чех планын 116 хуу күөсөткөн, социалисттик чарыштын тилекчиси болуп, коллективте шийтпир кымыл тутуу чаалап алган. Ол чехте парлакчылар бригадасы (бригадир эш Гаврилов) муракчы ажилдап турар.

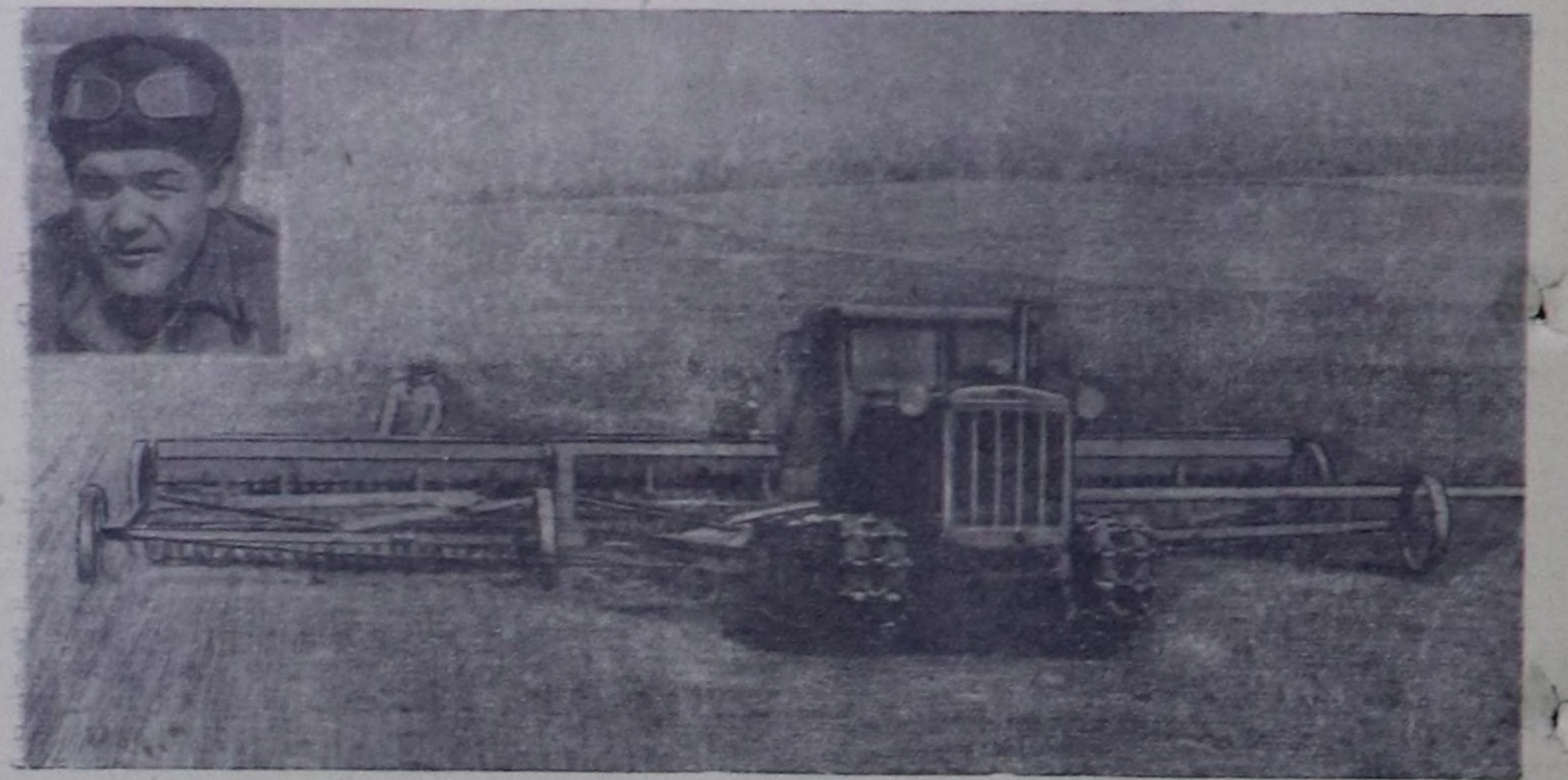
Бригадалар аразында чарыштын бирги чери эш Бражниковтун ууртканы линогистер бригадасы, эш Бобарыгинин ууртканы хол-биле өрүтү чехтин бригадасы алган. Бо ишкыш чедийшкннрн Гавриловтун бригадасы болгаш дөңсөөлөр чех чедир алган.

Өрүкчү эш Яковлев, парлакчы эш Плотноков, дөңсөөлөр эш Боева олар планнарын 138 хуу күөсөдир, муракчы ажилдап турарлар.

Полиграфистер бирги кварталда чедийшкннрн быжылгашпаан, ийи кварталда планын хуусаа бетинде күөсөдир дээш белеткен хүлээлгени алган күженишкннрн ажилдап турар.

В. ЧЕМОВ.

Часкы хову ажилдарын бүгү хемчег-биле организастыг чорудар дээш демисежир БАШТАЙГЫ ЧҮС ГЕКТАРЛАР

Чурукта: Балгазын МТС-тин № 2 трактор бригадасынын трактористин А. Кленниковтун агрегаты. Кырында чурутуу А. Кленников.

Ол эртен даң бакынды Балгазынга 2 сантиметр быскаан хар чаапкан. Черин кымыр өрөмөлдүр 1 сантиметр хире чаржаа доңа берген болза-дээ, хүндүсүнүн 12 шакта «Революциянын чалбыжы» колхозтун тарылга ховуларында часкы хүнүгү ийи хередери чута харын өргип хүннөпкен.

Танды районун Балгазын МТС-тин механизаторлары болгаш «Революциянын чалбыжы» көдө ажил-агый артелинин колхозчулары ол районда тарылгага муракчы киргендерин бирээс болуп.

Хову же уренишкннрн мурунда колхозчуларын хураалыга часкы тарылганын үзөткөсүн чорударынын айтырымына уауг кичээлгеини салган бис, чүгө дээр, бүгү културалардан бекке дүжүтү алары оортон дыка уауг дамааржы — деп, колхозтун агроному эш Оолак Павловча Чусуаа чутулаан. — Колхозтун бүгү тарылганын планы бо чылдын 3200 гектар, иччала-дээ бистер 3600 гектарын тарыыр бис, оон иштинде чүгө кымылгас безин 2000 гектардан ырак ажар.

Алдыгы беш чылда колхоз кымылгастын болгаш сузанын гектар бүдүрүлгөсүн 13 центнер дүжүт алыр деп планнаан, а колхозчулар болза ол култураларын гектар бүдүрүлгөсүн 1956 чылда 17 центнер дүжүтү алыр деп белеткен хүлээлгелерин алган. Ол хире бекке хүлээлгелерин чедир алырда часкы хову ажилдарын агротехниктиг бекке дөңсөө эки ажи хуусаа чорудары дыка чутула болуп турар. Сөөлү ийи хүнүндө «Революциянын чалбыжы» колхозтун тарылга шөлүгө хөргөн доурак тевер-харын чедир өйр берген. Колхозчулар болгаш механизаторлар часкы хар сууу хөргөткө мартта тарылганы, шыкты базырында уауг кичээлгеини салып турарлар.

Эрткен чайын болгаш күзүн андарган 1200 гектар чегре шык базырынын кымын 3 хоңу хуусаа иштинде чорудар планын бис. Чангыс дүң хуу 500 азыг гектар чегрин шыгы базырымыс. Бүгүн, апрель 15-те баштайгы 100 гектарга кымылгасты чаштырымыс — деп, колхозтун № 2 хову бригадасынын бригадир эш П. В. Фролов чутулаан.

Балгазын МТС-тин эш А. В. Шелепов баштаан трактор бригадасы часкы тарылганы ол бригадала организастыг чорутуп турар. Ында механизаторлар часкы тарылганын кыска хуусаа агротехниктиг бекке дөңсөө чорудар дээш боттарынын аразында социалисттик чарышты, эрес-шудуругу ажилдап турарлар.

Партиянын XX съездинин шийтпирлеринде болгаш көдө ажил-агыйн бүгү ажил-ишчелерин СЭКП-ниң Төп Комитетинин болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүлгөсүн кийгырын-биле сорул кирген дыка хей механизаторлар часкы тарылганын баштайгы хүнүндө-ле күш-ажылдың бекке бүдүрүлгөсүн чедир ап турарлар, чижээ, трактористер эштер

А. А. Кленников, Н. Ф. Чистобаев, Д. Н. Сергеев, М. Н. Петров олар шык базырар илиртөөшкннрн ээлчеге 30 гектар чегри илиртөөр турган 39-тан 69 гектар чедир илиртөп, 1,5 — 2 азыг нормаларын күөсөдир турарлар.

МТС-тин хоочун тракторист эш Кленников ээлчеге 30 гектар чегрин шыгы базырар планын турган, баштайгы хүнде-ле 39 гектарын шыгы базырган.

Эрткен чылын чамдык хүнүндө ээлчеге 140 гектарын чаштырып турган мен. Ам бо чылын хүн-бүрүдө-ле 105 гектарын чаштырар мен. Ол болза 3,5 норма болуп — деп эш Кленников чутулаан турар.

Анык тракторист эш М. Н. Петров бо чылын чаа механизаторларын 6 ай күзүн доккомобиль, бөдүнүгү төрөз колхозтунга чедир берген. Ол баштайгы хүнде-ле 1,5 норманы күөсөткөн.

Тракторист эш Сергеев-биле аравыс-ле социалисттик чарыш салып алган ажилдап турар бис. Хоочун трактористерден мен база-ла хождуп калбас мен. Бо эштер ээлчеге 3,5 нормаларын бээр болза мен база-ла ол хирени бээр мен — деп эш Петров чутулаан.

Бистин бригаданын трактористерин техниканы эки билерар, ону шык болгаш дилим ажилдап турарлар. Тракторларын техниктиг ажалгаанын, ашталганын өй-шаанда чорудар чорук машинаны өй-шаанын хуусаанын дыка уадыр болгаш оларын бүдүрүлгөсүн ээзеп бекке арганы бээр — деп бригадир эш Шелепов чутулаан.

Эш Шелеповтун оон ийай чутулаан турары болза, маманга хову ажилынын баштайгы хүнүндө машиналарын көчүтүп хынамчалыг айлгаар көрү чутула. Бүгү сөөлүнүгү дүргүлгөсү ажилдың чедийшкннрн болуру оортон уауг дамааржы. Ажилдың баштайгы хүнүндө машиналарын үзөткөсүн ашталган доктааткан ышты чөтөзөдө кымыл турар бис. Ол чоруктан бистер уауг ойнашкынын ап турар бис, чүгө дээр эки ажаарга трактор урелбес, доктаамал ажилдаар.

Эш Шелеповтун уурткан бригадасынын составы барык-ла шунту комсомолчулар, аныктар, механизаторларын аразында социалисттик чарышты калбарткан, муракчыларын дүргүлгөсүн негеттерин турар. Ээлчег доокупкан санында-ла уауг норманы кым калчаар күөсөткөсүн көргүзүп самбыраанын чарлап үндүрүп турар. Тарылгада шак графити-биле ажилдарын организастаан. Ичканга механизаторлар машиналарын ажаа хей турар чорутун чалыткан, тракторларын долу күш-биле бүдүрүлгөсүн ажилдарын чедир алган.

Колхоз бригаданын үзөткөсүн-биле «Яштар» урукта чок хандырын турар. Эштер О. Балчы, Ч. Монгалбин олар үзөткөсүн чажар чегринде дашып экеп берип турарлар.

Колхозчулар болгаш механизаторлар тараз култураларын чашып тарымын

Демниг күш-ажыл калбарган

ТЭЭЛ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районда Молотов аттыг колхоз эрткен чылын чазык, гектардан ортумаа-биле 7 центнер дүжүт алган, бо чылын нийтиг байдал болбас. Алдыгы беш чылдың талааны-биле Директиваларын танышкан, тараз култураларын гектардан дүжүтү 13 центнерден кулу эвэсти эстүрүп аларын колхозчулар хүлээлгөн. Райкүөсүм даргазы эш Ангирьянын редакцияга динатканы болза:

— Колхоз часкы хову ажилында белеткедиг ужурашкан. Машина чөпсөк, дөңсөө чөдөрүнүн септегезин

чогутур өйүндө доккомобиль, тараз үзөткөсүн културалар аайы-биле четчир, тарын болуп шынарында чедир шунтузун аргалап алган. Ховунун ийи турлааларында чурттаага бакыннын, нийти чөмөлөгө чехтери түргүстүгүн, ол шыкын шиймеле көргүзүлгөсүн эки деритинген. Тарылга шөлүн эрткен чылдыңдан 20 хуу калбартып деп турар.

Партиянын болгаш чазактын көдө ажил-агый ажилдачыларында үндүргөн кийгырында улам сорул кирген колхозчулар тараамайлар апрель 13-те хову ажилын эгелеп берген. МТС-тин мартта 3 агре-

май 1-ниң бетинде доозар деп хүлээлгө алааннар. Бекке дүжүтүгү, унелиг култура болуп кукурузанын колхозка негеттерин, шийткөдүп алыр, нийтинин мал ажилы бекке шынарыг чөм суур-биле дүргөн хандырар арганы бээр. Эрткен чылын колхоз 80 гектар кукурузаны тараан. а бо чылын 150 гектарын тарымы планнап.

Механизаторлар хову турлааларын чөжүтүп ап чорутур борбак ак бакынчыгыштыг. Оон иштин чуп-аштап каан, арыг шөвер. Дүштеки чөм үзөткөсүн механизаторлар ажаа чыгып чедир келгенер. Афанасий Лукич Кленников кыскамаар, иччала-дээ күдөр тырың боттут, чазык көлүгү өр.

Дүштеки чөпсөө аразында шыдыраанын бир сала кааптаалан, Михаил Никольевич, — дээш, шыдыраанын Петров-биле салып эгелеп бергенер. Ол аразында дүштеки чөм база беле. Ол бакыннын даштында ханада:

— Эштер механизаторлар болгаш колхозчулар! Тарааны болгаш көдө ажил-агыйн эске-дээ продукттарын бүдүрүп көдүргөдүр талааны-биле алдыгы беш чылдың онаалдарын хуусаа бетинде күөсөдир! — деп уауг үз

Түлөндү дүк чыылдазын организаастаар

Областын колхоздарынын журнакты малчынары сүт саалазынын болгаш дүк чыылдазынын оналдаарын ажыра кууштурулар. Ындыг-даа болза, мал азынын хөгжүдөм чөр бүткө бир дөмөй эвес, чамдык колхозтарды дика хо- жулап турар. Чүрүн-чүзүн малдарын протуктуугу шынарын белидеринин кол негелдери болза, малдын чөмөргө- эли болгаш ажалдазын эки организааста- ры, апаа четчир санын, эки деринтиген кажааларын белегээр болур.

Малдарын ажалдазын зоогигиени- лан турмуун баугар чорулары чугула. Оон ынай малчынар инектерин, чы- гынтын дүтүн түрүп турар үеде тускай керексел-биле дыраар болгаш дыраам- кындын дүтүн дүтү чөргө карбайн чып алыр. Частын төмөтүлдө түлөндү дүк хөй, а чайын эвөш болур. Часкы дүк түлөшкенинчиге үеи — апрельге болгаш майдын төмөтүлдө чөдир хөй тү- лөндү дүтү чып ап болур арта бар.

Бир эвес чүгө кышкы узун дүтү та- ылаа дүтү түлөп турар үеде чып болза чып санында инек болгаш чыгы маз-бүрүндөн 1 кг чөдир түлөндү дүтү чып ап болур. Областын колхозтары ол- ла үеде инитин-биле он-он тонна түлө- ндү дүтү чып ап шыдаар. Түлөшкөн үеинде дүк дүтүп турла, малдын вежи хуулу турар. Эли-вежи күштүгү кыжон- де чыгы, инек кажаага, ышмаа өгөнип дүрбүгөш, апаа түлөндү дүтүн артырып каар, ылангыч чыгы мал айнааштаныр- га, оон дүтү толгап дүжөр, чөр бүрдө дүтүн дүтү чып алыр керек. Ол-ла үеде мал чөмөн эвөш чып, арар болгаш протуктуугун куулаулар. Чижээ, дүк кидин-не түлөтөн түлөп турар үеде, саар инектин сүдү барык ден вежи-даа чөдир куулаа берилээр.

Мал өгөнип дүрбүгөш, ээдин, вежин багылаштар таварыкта тургулаар болгаш оортан аарыг турар. Ышкы дүтүгү дү- жөшкүтү малды дүрүлөш, оон пера- системанын үрөп, чамдыкта малды өй-тап байдалдыг болдурбайн турар. Малды өргө дүтүндөн хөстаар дөш таарымчалыг бол- дунар хөмөгөтөрүн алыр, малчынар ол- ла үеде малды эки чөмөгөр болгаш оон түлөп турар өргө дүтүн доктаамал чып- алыр. Малдын дүтүн дүтүгү дыраарга оон инити байдалы экижир болгаш про- дуктуугу нежежир, инектин сүдү көөт- дүр, азын малдын ажалдаар аргалы экижир болгаш олар дүргөс дөшпир.

Колхоздарын баштаар чөдөрлерин малдын дүтү массалык-биле түлөп турар үеде, түлөндү дүк чыгырыне малчынарын ор- ганизаастаары-биле чөргөшөтүр ол ажы- га пионерлерин болгаш школярынын эилдери чугула. 1955 чылда Чаа-Хөл районунун төвүнде болгаш колхозта- рында школярынын өөреникчилери тү- лөндү дүк чып таланы-биле колхозтарга, белекел организаастаары эки дузалам- кан. Олар дүтүгү мал фермаларында бар- гаш, малдын түлөндү дүтүн дырап, чып ап турган. Түлөндү дүтү эки чыгган

өөреникчилерге оон өртөөн белекел чөп тула төлөп берип турган. Чып дүжаа- ган түлөндү дүк хамаарышкан колхозтар- нын күрүгөге дүжаа дүтүгүн планынга кырттыган.

Каа-Хөл районунун «Октябрь 30 чылы» колхозу (диргазы эш А. Делишев) өртөөн чыгы мал дүтү түлөп турар үеде, түлө- ндү дүк чыылдазын организаастаар. Ол колхозта школярынын өөреникчилери түлө- ндү дүк чыылдазын дузалажыр деп тур- бузе, колхоз баштаар чөп оларын дөткө- вөн. Ол чөргө өөреникчилерин сеткелди комутаткан. Малды кайкышдыр, түлө- ндү дүк чыылдазын чорулар таланы-биле ажы Сүт-Хөл, Чөмө-Хөмчик, Бай-Тайга болгаш өскө-даа райондарга багай тургу- стунган турган.

1956 чылда түлөндү дүк чып таланы- биле күрүгө планын тус-тус ажы-агый- ларга чөдирип турар. Колхозтарын, со- вохоттарын малчынары аман өгөлөөш ту- лөндү дүк чыгырыне кичөөнтейин салыр керек. Хөй түлөндү дүтү чыгыра күрүгө- ге-лаа, колхозтарга-даа ажыктыг, оортан элөө ашма орулганы ап болур.

Заготживсырөөнү белекел чөдөрлө- рү түлөндү дүтү күрүгөге ылазыла дүжаа- р дүтүгүн планынга кырттыгыр, бир кг апаа хөй дүтүгүн орунуга 2 кг түлөндү дүтү алыр. Түлөндү дүк чыылдазын чө- рүлөргө сонуургалды көдүрөп сорулга- биле дүтү чыгаш, белекел чөдөрлөргө дүжааган, дүк түлөшкенинчиге үеинде малдын ажалдазын экижирин дөш апаа хамаарышкан кичилерге ашма ша- нын тымыска турарын сүмөлөп турар. Малчынар база эки тура-биле дүк чып- чылары кара, аз, кызыл болгаш өскө-даа чүтүгүн дүтүгүн хөштүрүбайн, анги- ангы чып алыр керек. Инек, чыгы дү- гүн база кылаар. Инек дүтү узун, чымык болгаш чыгы мал дүтүгүн үнөлип. Ак инектин 1 кг дүтүн өртөө 9 рубль, кара, шилги инектерин 1 кг дүтү—7 рубль 20 копейк оон өскө дүтүгүн—5 рубль 40 копейк, чыгы малдын ак дүтүгү 1 килограмм—7 рубль 20 копейк, 1 кг кара болгаш кызыл дүтүгүн өртөө—5 рубль 40 копейк болур.

Бөдө ажы-агый, белекел организа- рын ажыдакчылары чып түлөндү дүк чыылдазын эки организаастаар хулаачы- лар. Малды ажаап, түлөндү дүк чыыл- дазын эки чөдүгү тургаш, дика хөй дү- түн, сүтүн, ээтин чидирин баш бурун- гаар болдурбайн барып, кештин шына- рын экижирли, малды менди ажаап, өс- түрүп болур бис.

Чыгылган түлөндү дүтү килс кымыр үлөтүргө болжаарылып кымырга, белик шынарыг шөкөннөрин бүдүрерин көдү- дир болгаш оон бөт-үнеин чингидир ар- ганы бээр. Оон ынай килс илик бүдүрерин- ге ажылаар чөдүр хөмчөөдиг хөй дүтүн өөчө-биле солуп болур.

А. ПРЯМОВА, областын заготживсырөө чөдөрлө дүк шынарын тодаралыр таланы-биле узуг инспектор.

Кызымаккай кадарчы

Каа-Хөл районунун Крушев аттыг кол- хоууну хөжүгү эш И. Бенден 1949 чылдан бээр хөй малдап келген. Дүржү- галыг кылаары хөйларын ху-бүрүлө планнын олардадып турарында оон хөй- лары чып бөрү күштүгү кыш ажып кел- ген.

Ам оон колданыда марттын төмөтүгө чөдир төрөн 180 хөйгү 180 хураганна- рын бөрү камгалап алынган. Алдыгы

беш чылдыг баштайгы чымында ко- дымында төртүр 300 хөйдөн 310 хурага- нарын менди камгалап алыр дөш, эш Бен- ден күженишкенин ажыдап турар.

Ол ышкы хөй бүрүгүлөн 1,7 кило- грамм дүтү кыгып албышкан, келер кыжын мал чигенни кешип алырын хулаачын.

Б. ТАМАА.

Д. МӨГӨ.

Чаа-Хөл районда

Ыш белекелинде

Ак-Туруг чөдү чып школярынын 1956— 1957 өөргөдөгө чымында олар ыжын белекелдери-биле Чаа-Хөл районунун Ленин аттыг колхозу 100 ажыг колхозчу- ларын үзүп тургускан.

Мал белекелинде ажыдап турар колхозчулар март төмөтүгө чөдир 2 муң кубометр ышты хал тургускан бол- гаш 500 кубометр школа чанында өс- түрүп чөдирген. Ыш сөөртүгөзөндө ийи автомашина ажыдап турар. Оон ангыда колхоз контроларына, уруглар асылынга, библиотекага олар 250 кубометр ышты хал белекелээр.

Эш Бендендин уурткан бригады 900 ажыг кубометр ышты белекелээр муры- кы болган. Эштер Дамба-Хурак, Суктер. Очур-оол болгаш өскөлөр-лаа хун норма- зын 200 хуу чөдир куушөш турганнар.

С. САНЧЫ.

Сезен үштен чүс дөртөн дөрт

Чаа-Хөл районда Сталин аттыг колхоз- тун малчыны Сат Бүрбү-Доржу өшкү ка- дарчылында ам үш чымын эки ажыдап келген. Оон кадарган өшкүлери чымын кайы-лаа дөдөлөргө семис, чаш төлү мен- ди болуп турар.

Колхоз баштаар чөдү 1954 чылда эш Бүрбү-Доржуга күш-ажыктыг немерде тө- лөвир баугар 8 аялларын, а 1955 чылда 9 аялларын тымыска. Бо чымын оон өшкүлөринде апрель 1-ге чөдир 83 өшкү 144 аялларын төрөөн. Моон со- гозар-лаа төртүгүн аялларын бүрү кам- галап алырынга малчын бүтүрөдиг.

С. ЧАНЧЫ.

Дуржулганын көргүскени

Областа көдө ажы-агыйнын дуржула- станциясы 1954 чылдан өгөлөп Эренн районун «Сталинчы орук». Тес-Хөл районун Калинин аттыг, өтүр районун «Торгалыг» болгаш Чөмө-Хөмчик райо- нун «Октябрь 30 чылы» колхозтарга хөйларын тарып боозатыр ажылы өгө- лөөн. Тус чөдүн чангыс-азы ак ийикпе кара баштыг ак хөйларын шилп өскөт. Алтайнын нарын дүтүгү кошкарлары- биле бирги өдөржиген ола-ла чылдыг күрүгүгө чөртүккан.

Баштайгы чылда 1547 баш бирги сал- галын хураганнары алынган. Ол хура- ганнар 1955—56 чылдарын кыжы- мында немерде чөм чокка сула оларга кыштап, харын-даа тус чөдүн хураган- нарындан артык быжымы көргүскөн.

Чаа төртүгүн хайнак хураганнарын деңилээр колхозтарга 4—5 килограмм, а станциянын боуна 4—7 килограмм чөдир турар. Ынчаарга тыва колхозтар- нын чаа төрөөн апаа хураганнарын деңили 2,5—3,5 килограммдан ашпайн турар. Ол ышкы чымын төртүгүн ху- раганнарын күзү деңилээр хайнактар- нын деңили ыракта артык болур болган.

Чүгө деңил таланы-биле артык болуп турар эвес, а дүк бөдөр-биле база дика шынарыг болгашын деңилээр чугула. Ылангыч күсү кыргыздаа тус чөдүн усаалы 500—700 грамм дүтү берип турла, хайнак хураганнар 800-тен 2 ки- лограм чөдир эки шынарыг дүтү бер- ген.

Алтайнын нарын дүтүгү кошкарлары- биле тыва хөйларын хайнакташ, оон өшкүр, дүкүр сайзырагай усаалы үлүгүрүп ап болур дөдөрүн дуржула кө- рүскөн.

О. ПАПЫН.

Малчынарнын чөдөшкени

Өтүр районун «Коммунизмче орук» колхозунун малчыны Биче-оол өрткөй чымын боунага быжылаан бүтү төртүр 400 хөмчү хураганнарын менди камга- лап алган.

Малчын 1956 чылда малдын баш са- нын өсүрер, протуктуугун белидер ду- гайында хулааче алган, кыштаанда чаш малга эки шынарыг бир кажаа, мал чөмөгөр бир сөри болгаш чүртүгүлө- лөшкөн туруп алган. Бо чымын 480 төртүр хөйларын аман төртүгүн 240 хураган- нарын менди дөдүгү турар. Артаан 240 хөй- ларын хураганнарын чидир чокка камгалап, хөй бүрүгүлөн 3 кг дүтү кыгып алырын, малдын олар-белчирин таарыштыр тургускан, оон чыгы олар- дымыннын организаастыг чөдөрлөм малчын хулаачын.

Интитин малчын баш санын өс- түрер, оон протуктуугун белидер дөш де- жисе Биче-оолдун кызымаккай кү- шаадын үнөлөп көрөш, колхоз баштаар чөдү немерде төлөвир кылдыр 5 баш ху- раганны тымыска.

Д. МӨГӨ.

С. СОТНАМ.

Кыдатта хуу үлетпүрүнүн болгаш садыгнын социалистиг чаартылгазы

Кыдат Улус Республикада ам үлөт бо- лушкуннар болуп өртпүр турар. Чүртү индустриализаастарын төмөтүгү сору- гаш чөдөшкенин боттанып турар. Та- раачыннарын хөй миллион массалары коллективтиг күш-ажыктын орунче ки- рип турар. Коммунистг партиянын улу- ртулазы-биле кыдат улус социализмин боудуну чүртүгүндө бүтүрөдиг тургуза бер- ген.

Кыдатта социализм тургузушкунун эң чугула сорулгаларын бирөөн болза үлетпүр болгаш салгыла хуу өңчүгү со- циалистиг өңчү кымын чаартып болур. Ол чаартылга ийи чаданы артер. Баштай- гы чадала хуу капиталистг бүдүргө- лөри күрүгө-хуууну хөштөшкө бүдүргө- гөшкөн кылдыр чаартып; ийиги чадала ол куркапталыстг бүдүргөлөргө үлөстүгү инити өңчүгү болуп, социалистг бүдү- рүлгөлөр кылдыр чаартынар.

Капиталистг өңчүгү чөртүгү тузукла- рынын Кыдатта ам болуп өртпүр турар чө- рүдүгүлөшкөн оонагай чүгүлө болза күчү- лөдиг аргалы-биле эвес, харын тайбын арга-биле оон өртпүр турары болур-аур. «Социалистг революциянын чөртүгүлө- сти» ажылап турар аргаларымыс — тайбын аргалар... Тайбын аргаларын, то- даргайлаарга бүтүрөдигенин, кижиз- дигенин аргаларын хөргөшп тургаш, бис- тиг чүртүгүстүн байдалында чөртүгү хуу өңчүгү социалистг коллективтиг өңчү-биле солуп болур эвес, харын база капиталистг өңчүгү социалистг өңчү- биле солуп болур — деп эш Мао Цзэ дүгү чугулаан.

Социализмче шилчигенин Кыдатта ол чугула оонагай чүгүлө СЭКП-ин XX съездин ооналап деңилээр. СЭКП Ти- нын отчет илеткелинин таланы-биле съез- динин резолюциясында мында дөш: «Социалистг тургузушкунун хөвөр- лөргө революция тизилеринин мурында экономикалык деңили хөжүлөнгөй бол- гаш чартык феодализм база чартык ко- лоний характерлиг турган Кыдат Улус Ре- публика хөй-хөй оонагай чүгүлө кил- рип турар. Шилчирлиг коммунизм бө- дилерин чаалап алганында үнөлигөөш, улу- демократтыг күрүгө хуу үлетпүрүн болгаш салгынын тайбын чаартырыне болза оларын социалистг экономикалык составтыг кешип кылдыр чөртүгү хуулу- рынче улаанымынны боттандырып турар».

Социалистг тургузушкунун сорулга- ларын шилчирээр, Кыдаттын Комму- нистг партиясы марксизм-ленинч өөргө- диги боудуну чүртүгүн тодаргай байдал- дарында чөдөшкөн бау-биле хөргөшп турар.

Чартык феодализм тургузуугу болгаш колонизаторларын дараалын чүгө чөк- таа чөдөшкөн чүртүгүн экономикалык болгаш политиктиг байдалында бүрүн дү- жүп турар аргалар-биле социалистг чаартылгаларын боттандырып кыдат коммунистерден Кыдаттын төмөтүгү бай- далары негөөн. Ындыг аргаларын Кы- даттын Коммунистг партиясы тыпкан болгаш боттарын олар практика кырынга бүрүн шымышкан. Улетпүрүгү база са- лыгын хуу бүдүргөлөрин хөштөшкө, күрүгө-капиталистг бүдүргөлөргө кыл- дыр алдырар айы-биле чаартыры Кыдат Улус Республиканын үлөт болгаш орту- мак хоорайларында барык дөдөүлөшп. Мынчал кээрде, капиталистг үлетпүрүн болгаш салгынын социалистг чаартыры боштайгы чөдөшкөн колдунда-ла дө- дөүлөшп.

Кыдат ышкы канчаар-лаа аажок үлөт чүртүгү хуу капиталистг секторун соци- алистг чаартыры дөг көчүгү үлөт болгаш нарын хөдөш кылат улустан шоолуг үзүп эвес хуусаала чөдөшкенин кымын шынарын чүгү-биле таймырлатылганы- ры? Ол чөдөшкенин таварыга эвес, оон Кыдат Улус Республиканын хөгжүдө- нид бүтү чөдөшкөн белекелээр.

Хамыктыг мурунда үлетпүрүн, ылаң гыла күрүгө үлетпүрүн дүргөн катан тургустунганын болгаш улам ынай өүлө- дөшкөн деңиледе чөдүр. Улетпүрүгү со- циалистг секторун үлөт 1949—1954 чыл- дарын эсинде 34,2 хуулан 59 хуу чө- дир өскөн. Мөңчү-биле салгылашкында социалистг секторун бөт-дөшкөн 1950 чылда 32,2 хуу турганында 1954 чылда 89 хуу чөдир өскөн. Чүртүгүн экономика- чында коммунизм тургуштарын социализм быжымы-биле элөөп алган.

Социалистг хөгжүдөшкөн орунче кы- дат көдө база-ла чөртүгү кирип турган Кыдаттын Коммунистг партиянын IX съездин VI (калба) пленумунун (1955 чылдыг октябрь) сонда көдө ажы- агыйн кооперастары дөш шимчөөшкөн массалыг калбарымын чөткөн, оон ачыманда кыдат көдөгө капитализмин хөгжүрү оруу хагдыган.

Тараа, саржа болгаш көдө ажы- агыйн өскө-лаа элөөн каш протуктула- ры-биле планын хангырынын база оларын төп чөдөн салгы алгырынын по- литикаын чөртүкш, капитализмин кө- төдө туруштарында улустан чөдө күш- түгү согушкуну таварыштырган. Хоорай биле көдөшкөн капиталистг элементин арзында харылаалар үстүгөн. Инити рыноктү контролдылар күрү- гө хөштөшкөн. Хуу үлетпүр бол- гаш салгы Кыдаттын экономикалык со- циалистг секторун улам-на үлөү-биле хамарлап турар апарган.

Чүртүгү чөртүккан социализмде демократтыг чаартылгаларын түнөли- ге, улустан өргө-чагыргын улам-на бы- жылган, хоорайге-лаа көдөжө-лаа улам хамылап кирген. Ажыктын ады биле та-

1955 чылдын төмөтүгүндө, тодар- гайлаарга КЭР-нүн бирги беш чы- лынын үш чымын дүргүзүндө чүртүгү 271 үлөтүр объектиле- ри туттунган болгаш ажылаап кирген. Бо чымын 500 ажыг үлөтүр бүдүргөлөргө тургузуш- куу элөөш азы үрүлчүлээр, олар- нын иштинде бир дугааргы автомо- биль заводуну тууду база кирип турар.

Чүртүгү: шасси цехинде.
(Синьхуа агенттели)

раачыннарын эвилел быжыккан. Кы- даттын ажыкты массаларын политик- тиг медреслиг чөртүгү дика өскөн.

Ынчанга, чүртүгүн хуу капиталистг бүдүргөлөргө куркапталыстг сору- ларынче массалыг шилчигенин өргөшкө чугула экономикалык болгаш политиктиг аге суулар тургустунган турган.

Хуу капиталистг бүдүргөлөргө чаартыры өңчүгү үеде чөдир шоолуг дү- ргөн эвес темпир-биле чөртүп турган, чү- ге дика бүдүргө орунугу тус бүдүргө- лөргө чөртүп турган. Социалистг революция- нын келүрүшкүнү чүртүгү артырып турган чүртүгү байдалында инити темпир- дөшүшөй турган. Социалистг чаар- тылгаларын темпирин дүргөдөдир чиди- биле өргөшкө чугула болу берген.

Шынап-ла, чижээ, Шанхай хоорайга, 27 муң кире капиталистг үлетпүр бүдү- рүлгөлөри санатынын турган. Бир эвес, шынап турганы ышкы, каш бүтүлө оларын 500-үн хөштөшкө бүдүргөлөргө болдурган турган болза, ону кымынча чартык чүс ажыг чылар үөр ийик. Чү- гүрү ажыкты чөдөрлө-биле ол бүдүргө- лөргө тус бүрүгөш күрүгө боудуну талөшкөчлөргө чөдүр, үлетпүрүгү ээ организаастарында азы хөштөшкөн ашма-хөргөлөргө үлөтүр ужурагү турган ийик дөш дугайында байдалы база барымылааа чөдүр. Чаартылганын тү- нөлине хөстаган ажыкчынарын болгаш албан-хаакчыларын ажыга таарыштырар таланы-биле бергедөшкөн тыптып келер ийик.

Кыдаттын Коммунистг партиясы күш- терин болгаш хөргөлөргө эи-не өвөш- ти үлөтүрүп турган, капиталистг үлет- пүрүгү болгаш салгыны чаартырынын чө- рүдүгүлөшкөн дүргөдөдир артыны бээр ме- тоду тыпкан. Ол метод болза, куркап- талистг бүдүргөлөргө кылдыр ийи-ча- гыс бүдүргөлөргө эвес, харын үлетпү- рүн болгаш салгынын бүдүн-бүдүн ады- ларын чаартыры болур. «Улетпүрүгү бол- гаш салгынын хуу бүдүргөлөргө чаар- тырынын амты үеде оонагай чүгүлө болза, ийи-чангыс хуу фабрикаларын, завод- тарын, магазиндерин болгаш салгы компаниаларын эвес, харын бүдүн-бу- дүн адыларын хөштөшкө бүдүргөлөргө болу берип турары болур»-деп, «Жень- миньжиао» солун бо чылдын өгөшөдө би- жөөн.

Чаартылганын чөдөрүлгөндө фабри- каларын болгаш заводдарын эде органи- заастары болуп турар. Уүрөк бүдүргө- лөргө үлөт бүдүргөлөргө болдурган, тех- ника таланы-биле хөжүлөнгөй бүдүргө- лөргө мурыктын бүдүргөлөргө кирип турар; үүрөк элөөн каш фабрикалар бол- гаш мастеркалар хөштөшкө, чангыс бү- дүргө кылдыр каттыжып турар; ору- га чөк бүдүргөлөргө улустан азы про- дукциянын чаа хөвөрлөргө бүдүреринче кирип турар.

Чангыс ол-ла адынын чаартылгага та- варжыр ужурагү фабрикалары болгаш заводдары чангыс трест кылдыр катты- жып турар, ол трест чаартылганын тала- ны-биле бүтү ажылап улустан турар. Чаартылганын темпирин трестинде дика дүргөдөшкөн. Чижээ, январь 10-нун чангыс хөдүлө Пекинге 17.963 бүдү- рүлгөлөргө харула хөштөшкө бүдүргө- лөргө болдурган. Бүдүргөлөргө өргөшкө баштаарын организаастарын таланы- биле ажылап трест чөртүп, оларын арзында ажыктын күжүн, дерлөгөн, материалдыг үнөлиг чүдөдирин ажыкты кылдыр хулаап турар. Күрүгө-хуууну хо- лөшкөк бүдүргөлөргө оларын капит- алынын үлөт дөш капиталистг төлөвирин быжыг норма-чижөөн докта- лык база-ла трестинин хулаачында кирип турар. Хөштөшкө бүдүргөлөргө калы эдилекчиз хуу кижэ сөөлүг үеде чөдир бүдүргөлөргө ажык-оругула- рынын инити хөмчөөлөргө хамар- штырар апаа оонажыр канчааны ап тур- ган. Капиталистг полдунда-ла бүдүргө- нид бүтү ажык-оругуларын дөрт хулаа- ганын бир хуу хирезин ап турган. Ажык-оругуларын хуваарыны мынчү корум-чүрүм турла, хөштөшкө бүдүрү- гени өргөшп турган хуу кижэ бүдүрү-

ге саң-хөө таланы-биле ажык-чөртүлө- лөд бүтү-ле эң чугула айтырларын шилчирээр турган, ону кымыла, бү- дүргөлөргө калы эдилекчиз кижэ бол- ганда, канчааны боудуна чөдөн ап бо- лудура хамыктын мурунда барымаалар турган. Капиталистг канчаа дөш доктаалыр аргажок сундугула чөртү бүдүргөлөргө байдалыга хөргөшкө болу, хуу капиталистг талөшкөчлөргө биле кү- рүгөшкө талөшкөчлөргө арзынга, капиталистг биле ажыкчынарын арзы- нда маргалааларын болгаш көрүшкө чөртүктарын төртүндүрүп турган. Ажык- оругуларын хуваарынын мынд аргалы күрүгөшкө ажык чөк турган.

Ол корум-чүрүм ам өскөткөн. Хуу кижэ калынын күрүгө-хуу бүдүргөлө- рин капитализмде боудуну үлөт дөш до- ктаалы хууун алыр. Төлөвирин ол но- ма-чижөөн хөмчөөн тодаргай байдал- лардан хамарыштыр, чылда ажык-коп- чааларын 1-ден 6 хуу чөдир чайгылап турар.

Хөштөшкө бүдүргөлөргө бүдүргө- чөдөшкө күрүгөшкө хөштөшкө бүрүн шилчир болгаш капиталистг кижэ бүдү- рүлгөни ам баш биле азы салгытын шымыска. Капитализм дөш капиталистг кижэ чөртүгү хуууну төлөп турар болганда, күрүгө-хуууну бүдүргөлөргө ажыкчы- нарын мөчүтүрү бо улааа артып каар. Ын

PC-00299